

6. klas

jaarverslag

SP

1966

Jaarverslag 1966

Stichting Het Sociaal Paedagogisch Centrum
Koninginnegracht 101 — 's-Gravenhage

Stichting „Het Sociaal Paedagogisch Centrum”, stichting op algemene grondslag voor de verpleging en verzorging van geestelijk gehandicapten.

's-Gravenhage, Koninginnegracht 101,
telefoon (070) 63 79 38, postgiro 48 75 73.

Arnhem-Schaarsbergen

Internaat 's Koonings Jaght

's-Gravenhage

Research- en observatiekliniek

Tehuizen:

„Die Saenhaghe”

„De Hooge Klift”

„G. H. van Dijk”-tehuis

„Danielsduin”

Kleuterdagverblijven:

„Bridha”, Scheldestraat

„Bridha”, Prins Hendrikstraat

Avondverzorging

Zomerkampen

**BESTUUR van de Stichting „Het Sociaal Paedagogisch Centrum” per
31 december 1966.**

Mevrouw J. C. van Ettinger-Nap, voorzitter

Drs. P. A. Neeteson, vice-voorzitter

Mr. W. G. Koppelaars, secretaris/wnd. penningmeester

Mevr. G. Reyers-Lammers, sociaal-geneeskundige

Dr. H. A. ten Bruggencate

Mr. H. C. Henkemans

Mejuffrouw H. G. van Lindenberg, sociaal-paedagoge adviserend lid

DIRECTIE EN ADMINISTRATIE

Drs. J. Onstwedder, algemeen- economisch- directeur

L. H. Akkermans, administrateur

DOEL VAN DE STICHTING

De Stichting is opgericht op 27 juni 1955 te 's-Gravenhage.
De Stichting heeft ten doel de belangen te bevorderen van personen met geestelijke, lichamelijke of zintuigelijke afwijkingen, waarvan de behandeling in hoofdzaak orthopaedagogisch of sociaal-paedagogisch is of die zodanig moet worden gericht.

De Stichting tracht haar doel te bereiken door:

- a. het vormen van centra voor:
  - observatie
  - verzorging
  - opvoeding
  - ontwikkeling
  - tewerkstelling
  - ontspanning
  - uitoefening van voogdijalsmede zodanige andere centra, als nodig of wenselijk blijken te zijn;
- b. het bevorderen van, het verstrekken van richtlijnen voor, alsmede het leiding geven bij de uitvoering van orthopaedagogische of sociaal-paedagogische maatregelen;
- c. het oprichten, in stand houden, exploiteren of doen exploiteren van tehuizen en inrichtingen;
- d. het verrichten van research, het verzamelen en het registreren van verkregen resultaten en ervaringen, het verstrekken van adviezen en het geven van voorlichting, een en ander op het gebied van de sociaal paedagogiek en/of orthopaedagogiek, op welke wijze deze activiteiten dan ook worden verricht;
- e. het aanwenden van alle andere wettige middelen, welke dienstbaar kunnen zijn aan de verwezenlijking van het gestelde doel. De stichting kan ter bereiking van haar doel met anderen samenwerken.

's Koonings Jaght

Koningsweg 8, Arnhem-Schaarsbergen, Telefoon (08308) 4 55
(Opgericht juni 1961)

Staf:

J. D. Meerwaldt, geneesheer-directeur
Zr. J. E. Manssen, directrice

Artsen/Specialisten:

H. J. Monster, kinderpsychiater
Dr. E. A. Cohen, wnd. huisarts
P. H. Minderaa, huisarts personeel
W. J. Wijn, keuringsarts

De directrice Zr. J. E. Manssen werd in april 1966 aangesteld. In juni 1966 volgde de aanstelling van dokter J. D. Meerwaldt als geneesheer-directeur.

De aanstelling van een psycholoog en een tandarts is voorbereid.

Paramedici:

J. K. Budde, Heilgymnast, masseur (part-time)
De aanstelling van een pedagoog is voorbereid.

Z.opleiding

Docenten:

H. de Boer, E.H.B.O.
J. Moll, pedagoog
F. J. Lambooy, leraar IVIO-vakken
J. E. Kautz, handenarbeid
Mevrouw H. Chr. Kuyvenhoven, psychiater
J. D. Meerwaldt, psychopathologie, anatomie, physiologie, alg. ziekteleer
Zr. J. E. Manssen, verpleegkunde

Aan de opleiding namen deel:

11 eerste jaars leerlingen
9 tweede jaars leerlingen

Opnamemogelijkheid:

- diep oligofrenen op imbeciel of idiotoot niveau functionerend die zich niet in de vrije maatschappij kunnen handhaven.
- leeftijd 3 — 10 jaar.
- aanvraag via de Provinciale Dienst Geestelijke Volksgezondheid van de eigen provincie, dan wel via de Dienst Geestelijke Volksgezondheid ter plaatse.

Capaciteit:

per 31 december 1966 : 50 pupillen
per 1 april 1967 : 74 pupillen
per 1 september 1967: 114 pupillen

's Koonings Jaght

In afwachting op het gereedkomen van het nieuwe paviljoen is in het hoofdbouw de hal tijdelijk als „dag”ruimte in gebruik genomen

De mate van ambulantie was als volgt:

Bedlegerig : 18 pupillen

Partieel bedlegerig : 12 pupillen

Ambulant : 20 pupillen

Hiervan zijn motorisch ernstig gestoord : 26 pupillen

Hiervan hebben epilepsie : 37 pupillen

Onderwijs

11 kinderen volgen B.L.O. van imbecielen te Arnhem.

8 kinderen zouden bovendien een school kunnen bezoeken als de bereikbaarheid van de school gemakkelijker zou zijn.

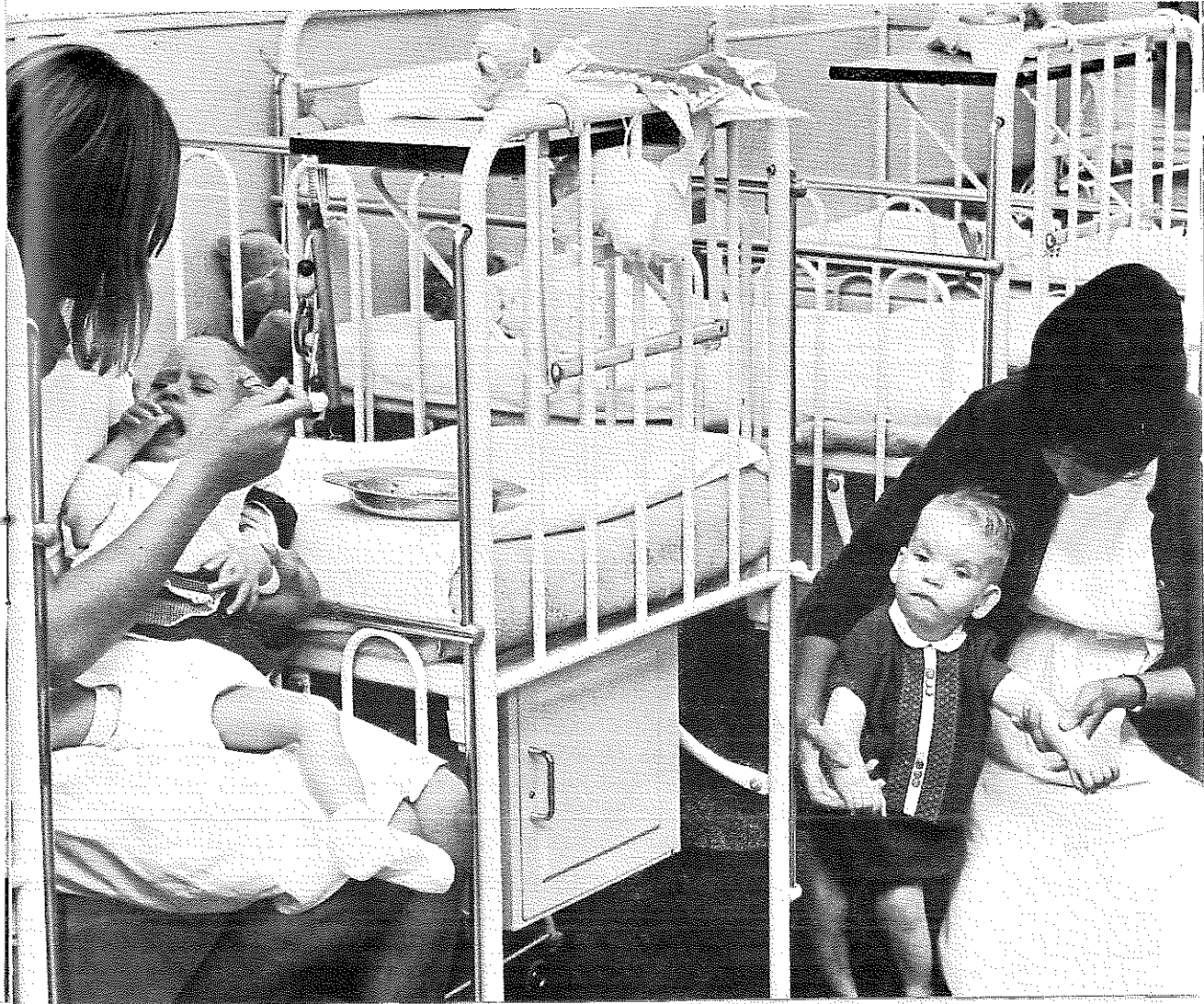
Verblijfsduur

De verblijfsduur van de pupillen is als volgt:

< 1 jaar:	4 pupillen
1 jaar:	6 pupillen
2 jaar:	3 pupillen
3 jaar:	8 pupillen
4 jaar:	6 pupillen
5 jaar:	23 pupillen
	<hr/>
	50 pupillen

Research- en observatiekliniek

Een kijkje op een slaapzaal tijdens het middagmaal

Meisjeshuis „Die Saenhaghe”

Frederik Hendriklaan 50, 's-Gravenhage, Telefoon (070) 54 11 86
(Opgericht 1 maart 1958)

Leiding:

Mejuffrouw H. van Geelen : hoofd
Mejuffrouw J. van Geelen : leidster
Mejuffrouw J. van Olst : leidster
Mevrouw J. C. E. Ameerall : kookster

Begeleidingscommissie:

Mevrouw J. C. van Ettinger-Nap
Mr. H. C. Henkemans
Mevrouw M. P. O. Henkemans-Putz
Mejuffrouw H. G. van Lindenberg, sociaal-paedagoge
Mevrouw G. Reyers-Lammers, sociaal-geneeskundige

Opnamemogelijkheid:

Moeilijk opvoedbare meisjes van 12 tot 18 jaar, voor wie opvoeding in het eigen gezin moeilijkheden biedt.

Capaciteit: 18 meisjes

De grote verbouwing die in augustus 1965 is begonnen werd in februari 1967 voltooid.

Het pand is geheel gemoderniseerd. Er is een nieuwe ruime efficiënte keuken in aangebracht; het sanitair is grotendeels vernieuwd; de wanden hebben een doeltreffende bekleding van plaatmateriaal en prik-borden gekregen.

Na het schilderen zijn mooie frisse slaapkamers en gezellige woon-ruimten ontstaan.

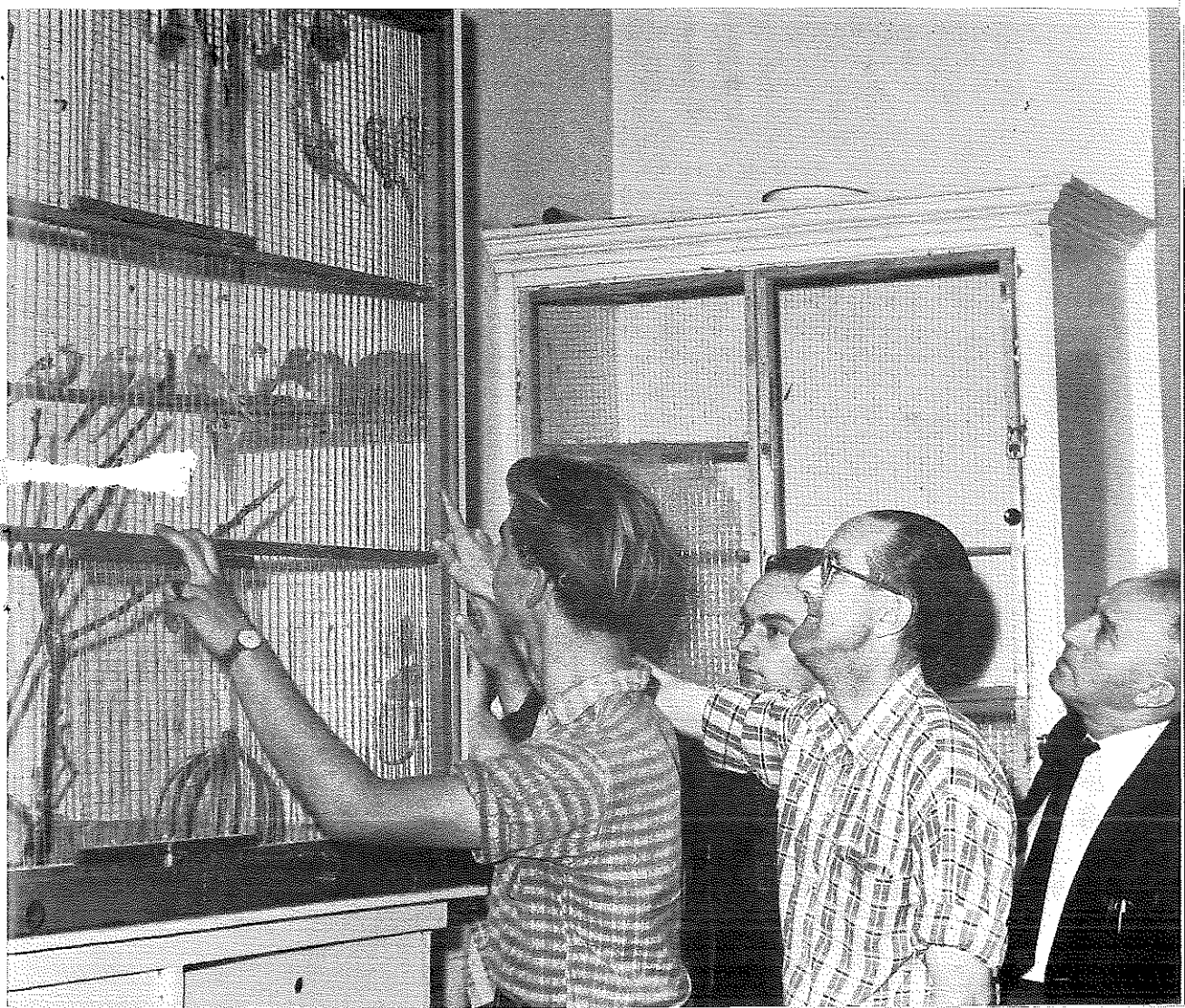
Meisjeshuis „Die Saenhaghe”

Het theeuurtje

De Hooge Klift

Vogelkenners bij uitstek

„G. H. van Dijk"-tehuis

Frankenslag 145, 's-Gravenhage, Telefoon (070) 54 79 80
(Opgericht 14 mei 1965)

Leiding:

F. L. Vaassen, hoofd
Mevrouw F. M. Boender-van Buuren, wnd. hoofd
Mejuffrouw J. A. M. Frietman, leidster
Mejuffrouw A. Magendans, leidster
Mevrouw M. Apcar-Johannes, naaister

Begeleidingscommissie:

Mevrouw J. C. van Ettinger-Nap
Mejuffrouw H. G. van Lindenberg, sociaal-paedagoge
Mevrouw G. Reyers-Lammers, sociaal-geneeskundige

Opnamemogelijkheid:

In het tehuis kunnen vrouwen worden opgenomen in de leeftijd van 20 tot 40 jaar waarvoor opvoeding in gezinsverband in principe nog mogelijk is en die in staat zijn, hetzij in G.S.W.-verband, hetzij in de vrije maatschappij bepaalde arbeid te verrichten.

Capaciteit: 20 vrouwen.

Pupillen:	1966	1965 *)
Aantal op 31 december	20	
Gemiddelde bezetting	20	
Aantal verpleegdagen	7549	
Opgenomen	3	
Overleden	—	
Vertrokken	2	

*) Geen goede vergelijking mogelijk i.v.m. opening in mei 1965.

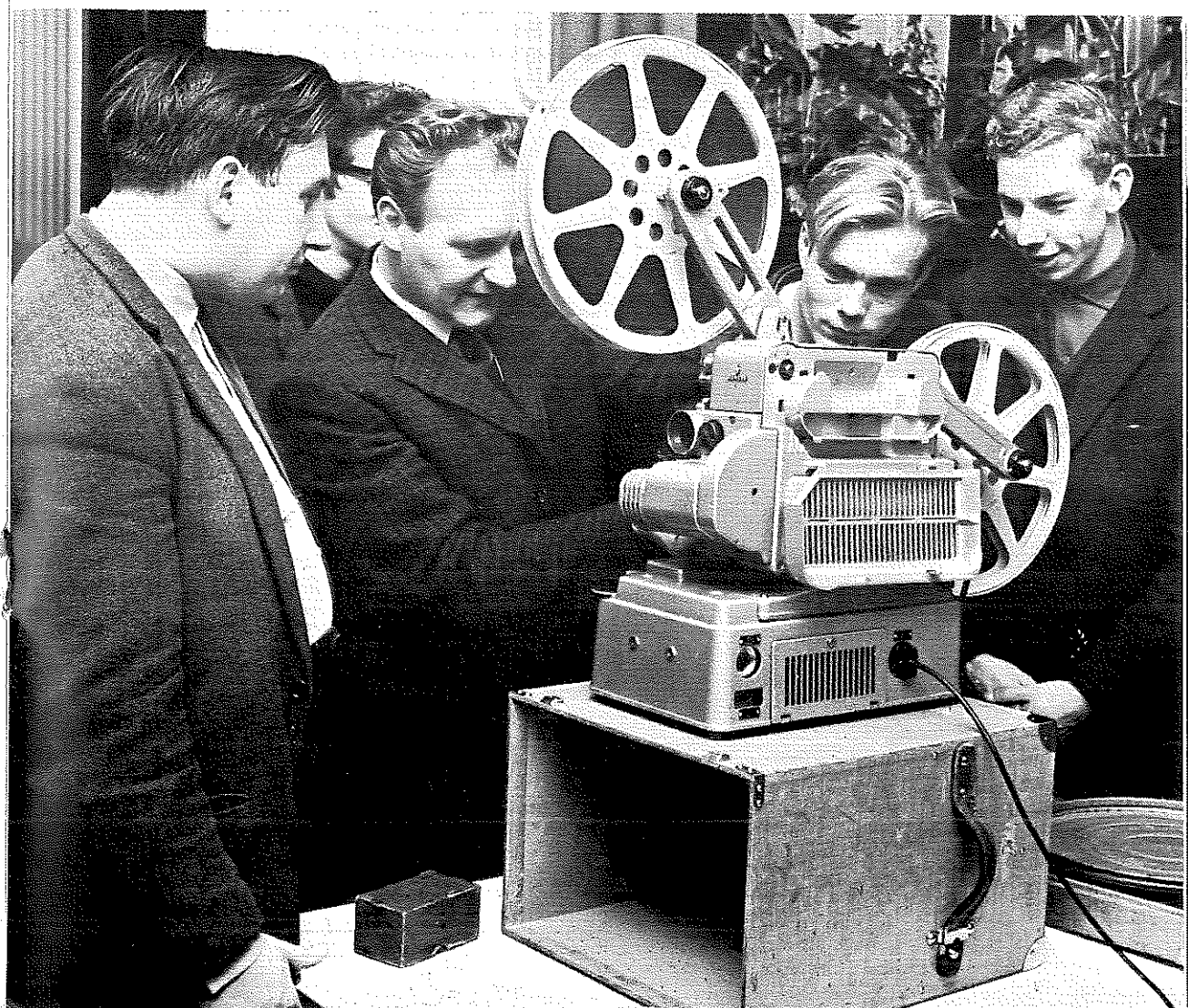
„G. H. van Dijk'-tehuis

Ook een moeilijke puzzle kan opgelost worden

„Daniëlsduin“

Behalve voor een goede film hebben de bewoners van Daniëlsduin ook aandacht voor de techniek

Verzorgingsklas „Bridha”

Prins Hendrikstraat 20a, 's-Gravenhage, Telefoon (070) 39 93 21
(Opgericht 1 januari 1961)

Leiding:

Zr. A. N. La Riviere-Havelaar, hoofd
Zr. H. A. M. Nuvelstijn, hoofd vanaf 1 maart 1967
Mejuffrouw H. E. van Kesteren, ass. leidster
Mejuffrouw T. Kruyt, ass. leidster
Mejuffrouw D. C. Munnik, leidster
H. A. C. v. d. Post, chauffeur

Begeleidingscommissie:

Mevrouw J. C. van Ettinger-Nap
Mejuffrouw Dra. J. C. Kroes
Mejuffrouw H. G. van Lindenberg
Mevrouw E. E. J. Marler, arts
Mejuffrouw Zr. I. de Ligt
P. J. L. de Wit, arts

Opnamemogelijkheid

Geestelijk gehandicapte kinderen in de leeftijd van 3 à 4 jaar tot de leeftijd van 6 à 8 jaar kunnen in de verzorgingsklas worden geplaatst.

Capaciteit: 20 kinderen

Pupillen:	1966	1965
Aantal op 31 december	19	18
Aantal verpleegdagen	4985	4971
Opgenomen	11	9
Vertrokken	12	11
Aantal meisjes	7	7
Aantal jongens	12	11

Verzorgingsklas „Bridha“

Inweken en voorwassen.....

nog 9 kinderen te maken, een nieuw gebouw enz. Ze leren een ander kind geen pijn te mogen doen; niet met planten te gooien enz.

In deze groep wordt begonnen met de zindelijkheidsstraining, zelf alles te gaan doen b.v. jasjes pakken, aantrekken enz.

Gehoorzamen is erg belangrijk. Het kind moet een bepaalde tijd leren stilzitten en zich concentreren op een werkje. De tijdsduur van de handelingen wordt langzaam maar zeker verlengd.

De autisten moeten we uit hun isolement zien te krijgen. Er wordt geprobeerd angstcomplexen te veranderen in blijheid met een beetje durf. De motoriek is erg belangrijk, evenals het zingen en het spelen. De kinderen wordt geleerd met veel soorten materiaal om te gaan. Klei, verf, wasco enz. lost bepaalde spanningen bij het kind op. Een ander soort materiaal stimuleert de begripsvorming als groot, klein etc.

Na verloop van tijd gaan de kinderen naar 1 van de 2 andere groepen. In de groep van 6, komen de kinderen die weer langzaam vooruit gaan, niet naar een andere school kunnen of op een lijst voor een inrichting staan.

De behandelingen van de opvanggroep, als boven beschreven, worden hier ook gevolgd. De kinderen uit deze groep kunnen na voldoende aanpassing en ontwikkeling rechtstreeks geplaatst worden in de groep waar ze voor plaatsing op een andere school worden voorbereid.

Hebben de kinderen goede vorderingen gemaakt dan gaan ze naar de andere groep vanwaar ze uiteindelijk naar een imbecillen-, debielen- of een andere school gaan. Hier wordt naar toegewerkt.

De zo juist toegelichte handelingen worden hier verder voortgezet. Hier wordt tevens mogelijkheid gegeven tot ruimere begripsvorming en grotere fantasie. De kalender, kleuren, tellen tot 10. Een uitstapje maken met tram, trein. De kinderen mogen dan niet zo maar instappen maar moeten hun eigen kaartje tonen.

Het boodschappen doen en eenvoudige verkeersregels komen nu aan de beurt; (verkeerslichten groen en rood; op de stoep wachten).

De kinderen wordt gelegenheid gegeven zelf gebeurtenissen, die zij op de T.V. hebben gezien of zelf hebben mee gemaakt, na te spelen b.v. het trouwen van de prinsessen. De meisjes krijgen om beurten dan een lange witte jurk aan en de jongens een hoge hoed op.

Zo veelvuldig mogelijk worden alle voorkomende dingen uit het dagelijks leven, de dingen die waar zijn en die ze kunnen tegenkomen nagespeeld. Dit alles weer aangepast aan ieder kind.

Het afwassen, afdrogen, het poetsen van tafeltjes en stoeltjes, de klas leegruimen wanneer het lokaal wordt schoongemaakt.

Natuurlijk worden ook weer allerlei soorten materialen gebruikt.

Kleuterdagverblijf „Bridha“

Wat zal ik nu eens gaan schilderen.....

Avondverzorging

Het nuttigen van de consumpties tijdens de openingsavond van het nieuwe seizoen

Zomerkampen

De samenstelling van de Commissie voor de Zomerkampen was op 31 december 1966 als volgt:

Bestuur:

A. van der Plaat, voorzitter
Mejuffrouw H. G. van Lindenberg, secretaresse
N. Th. Brendel, penningmeester

Harderwijk, 20 jaar zomerkampen

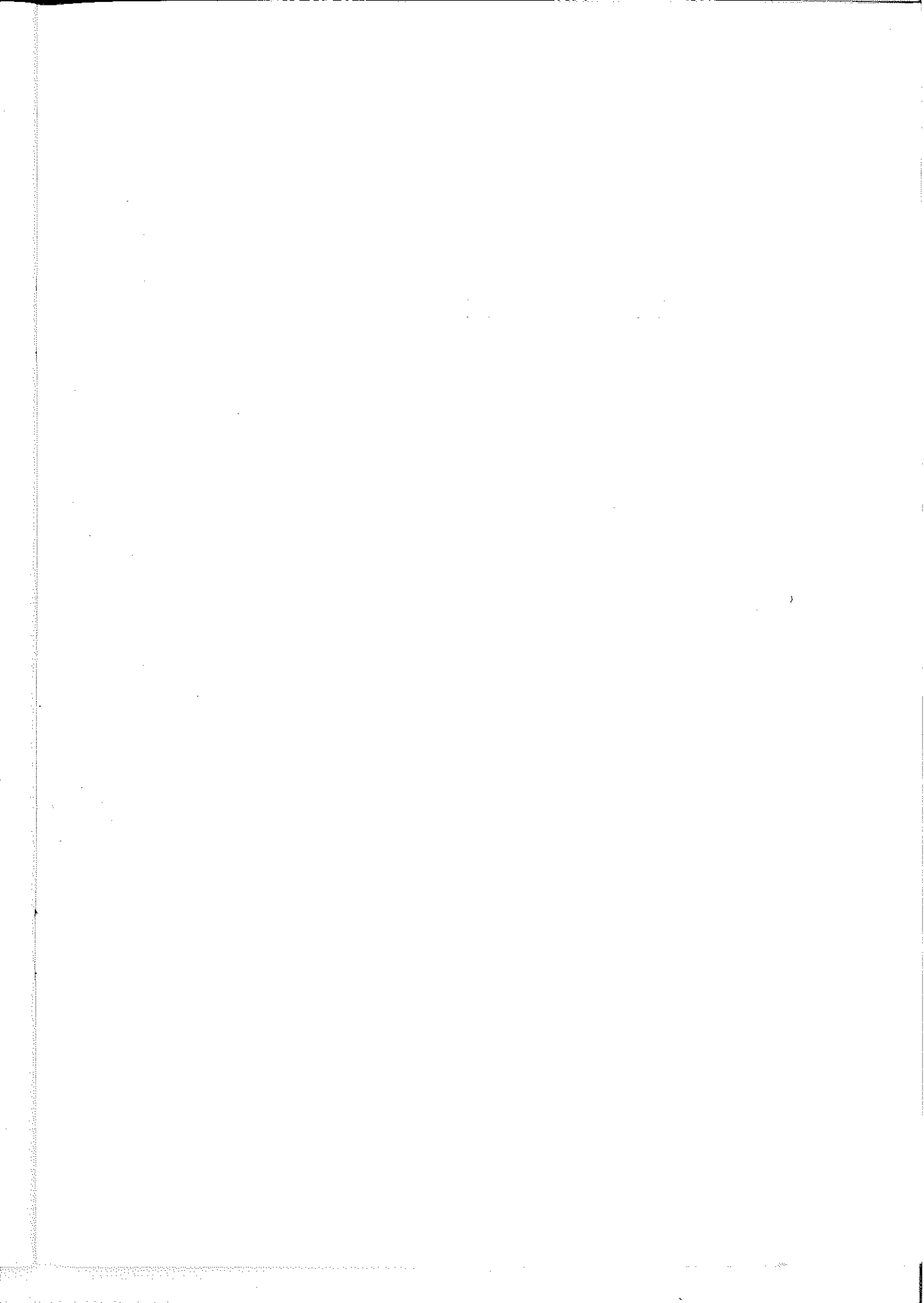
Lang, lang van te voren zagen onze pupillen verlangend uit naar het feest ter ere van het 20-jarig bestaan van de organisatie Zomerkampen. Eindelijk was het dan zover. Op 21 mei vierden we tezamen met een gezellige „feestlunch” in Café-Restaurant „IJSELMEER” te Harderwijk ons 4e lustrum.

Pupillen, leiding en genodigden waren één in de feestvreugde. Onder uitbundige vrolijkheid onzer pupillen verliep deze lunch gezellig en met een voorbeeldig gedrag der pupillen.

Een voor een werden die leiders(sters) gehuldigd die vanaf de oprichting aan de avondverzorging verbonden waren door de voorzitter van het Sociaal Paedagogisch Centrum Mevrouw J. C. van Ettinger-Nap. Na iedere huldiging werd er geapplaudiseerd.

Onder de genodigden mochten we begroeten Dr. P. van der Esch, Geneeskundig Inspecteur voor Zuid-Holland en Zeeland; Dr. W. J. de Vries, waarnemend directeur van de G.G. en G.D. te 's-Gravenhage; de heer W. W. L. Holleman en de heer G. Verzijde resp. bestuurslid en directeur van de 's-Gravenhaagse Vereniging Dr. Schroeder van der Kolk; de heer M. van der Werf, secretaris van de oudervereniging „Helpt Elkander” en Mejuffrouw M. A. Maurits, die de Nederlandse Vereniging voor Sociaal Paedagogische Zorg vertegenwoordigde.

Ook verheugde het de Commissie ten zeerste, dat het bijkans voltallige bestuur en de directeur van het Sociaal Paedagogisch Centrum aanwezig waren bij de feestviering van één hunner activiteiten, hetgeen dan ook op hoge prijs werd gesteld.

Paedagogisch Centrum" per 31-12-1966

PASSIVA	1966	1965
Leningen o/g	f 815.500,—	f 817.500,—
Hypotheken o/g	" 126.100,—	" 131.200,—
Rekening Courant (intern)	" 247.454,71	" 64.335,55
Crediteuren	" 123.201,99	" 49.371,96
Trans. passiva en anticipatieposten	" 199.215,65	" 96.117,43
Personeelsfonds	" 19.139,43	" 14.016,90
Bestemmingsgiften	" 23.631,27	" 18.147,21
Reservefondsen	" 524.272,97	" 367.056,45
Vermogen	" 120.474,97	" 121.727,72
	<u>f 2.198.990,99</u>	<u>f 1.679.473,22</u>

Paedagogisch Centrum" per 31-12-1966

LASTEN	1966	1965
Directie- en personeelskosten	f 96.152,99	f 100.131,68
Huisvestingskosten	" 4.310,72	" 2.314,68
Algemene kosten	" 24.968,81	" 18.766,39 ³
Giften	" 1.000,—	" —
Diverse lasten	" 2.268,38	" —
Financ. rente en -kosten	" 56.528,83	" 68.049,67
Reserve risico's oprichting tehuzen en achterstallig onderhoud	" 37.400,—	" —
Voord expl. saldo (toegevoegd a/h vermogen)	" 2.842,81	" 14.406,79
	<u>f 225.472,54</u>	<u>f 203.669,21</u>

van de „Haagse Activiteiten" per 31-12-1966

LASTEN	1966	1965
Personeelskosten	f 489.190,51	f 344.704,26
Huisvestingskosten	" 144.903,77	" 148.737,10
Kosten huishouding	" 137.572,22	" 116.939,95
Medische kosten	" 18.333,—	" 17.573,90
Autokosten	" 8.506,62	" 6.481,38
Algemene kosten	" 4.191,55	" 3.991,58
Bijzondere lasten	" 2.364,48	" 1.740,67
Doorberekende beheerskosten	" 115.300,—	" 106.352,13
Verschillen in verrekenposten	" 35,46	" 170,14
Aanloopkosten	" —	" 875,89
Voorziening bezettingsverschillen pupillen	" 2.000,—	" —
Reserve risico's oprichting tehuzen en achterstallig onderhoud	" (4.136,69)	" 10.480,77
Voord. expl. saldo (toegev. a/h vermogen S.P.C.)	" 6.786,68	" 11.262,32
	<u>f 925.047,60</u>	<u>f 769.310,09</u>

et
ht"

Sociaal Paedagogisch Centrum"
per 31-12-1966

PASSIVA	1966	1965
Leningen op lange termijn	f 2.225.000,—	f 300.000,—
Lening Sociaal Paed. Centrum	" 234.752,23	" 707.000,—
Onderhoudsreserve	" 12.000,—	" 12.000,—
Bestemmingsgiften	" 2.491,99	" 835,07
Trans. passiva en anticipatieposten	" 167.723,43	" 17.714,44
Vermogen	" —	" —
	<u>f 2.641.967,65</u>	<u>f 1.037.549,51</u>

et
ht"

Sociaal Paedagogisch Centrum"
per 31-12-1966

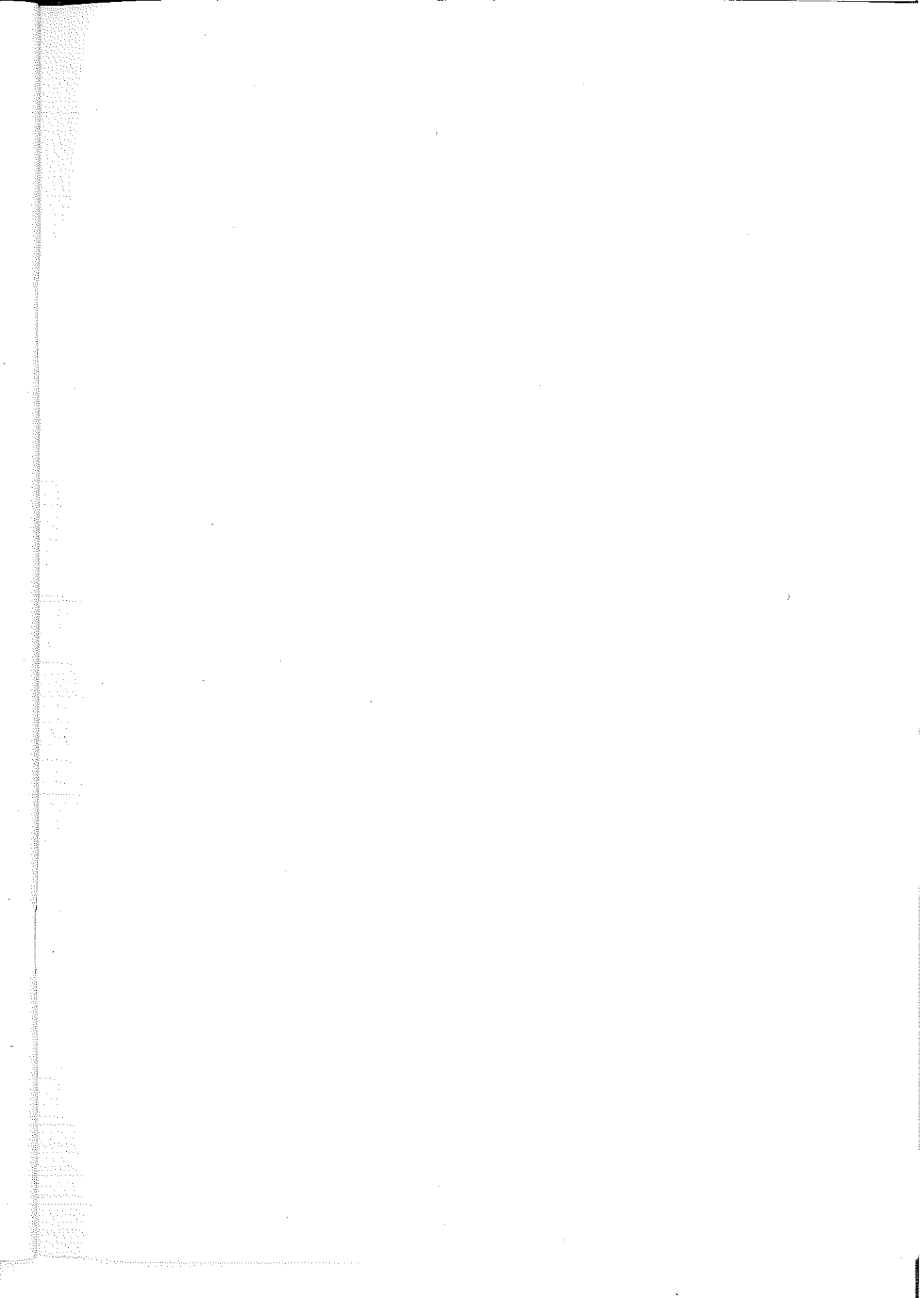
LASTEN	1966	1965
Personeelskosten	f 230.183,76	f 195.612,35
Huisvestingskosten	" 43.758,93	" 72.346,28
Kosten huishouding	" 90.015,16	" 77.180,01
Medische kosten	" 11.555,83	" 10.186,—
Algemene kosten	" 14.228,91	" 5.121,45
Bijzondere lasten	" 273,02	" 309,03
Verschillen in verrekenposten	" —	" 3,51
Doorberekende beheerskosten	" 17.700,—	" 20.407,09
Reserve risico's expl. en opbouw 's-Koonings Jaght	" 58.176,28	" 30.942,46
	<u>f 465.891,89</u>	<u>f 412.108,18</u>

Accountantsverklaring

Décharge penningmeester 1966

Hiermede verklaren wij, onder verwijzing naar ons rapport dd. heden, dat diegenen die belast waren met het financiële beheer over 1966, hiervoor volledig gedéchargeerd kunnen worden, daar zij het beheer zo juist en zo correct mogelijk in het belang van de Stichting hebben gevoerd.

's-Gravenhage, 25 mei 1967
Accountantskantoor J. W. Hack Jr.

Stichting Het Sociaal-Paedagogisch Centrum
Koninginnegracht 101 — 's-Gravenhage